

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 19.05.2004, sp. zn. 21 Cdo 2611/2003, ECLI:CZ:NS:2004:21.CDO.2611.2003.1

Číslo: 52/2005

Právní věta: Podle ustanovení § 17 zákona č. 92/1991 Sb., o podmínkách převodu majetku státu na jiné osoby, přecházejí na nabyvatele práva a povinnosti podniku z pracovněprávních vztahů k zaměstnancům pracujícím v podniku nebo v jeho organizační složce, jichž se privatizace týká, i když vyplývají z dřívějšího pracovního poměru mezi nimi.

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 19.05.2004

Spisová značka: 21 Cdo 2611/2003

Číslo rozhodnutí: 52

Číslo sešitu: 6

Typ rozhodnutí: Rozsudek

Hesla: Pracovní vztahy

Předpisy: § 17 předpisu č. 92/1991Sb.

§ 190 předpisu č. 65/1965Sb.

§ 195 předpisu č. 65/1965Sb.

§ 249 předpisu č. 65/1965Sb.

§ 251 předpisu č. 65/1965Sb.

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Žalobce se domáhal (žalobou změněnou se souhlasem soudu prvního stupně), aby mu žalovaná zaplatila 149 434 Kč s 12% úrokem z prodlení od 15. 5. 1999 do zaplacení. Žalobu odůvodňoval zejména tím, že u právního předchůdce žalované (PS, n. p., závod v O.) dne 3. 5. 1982 utrpěl pracovní úraz, při kterém došlo ke zlomenině patní kosti pravé nohy, a že žalovaná (i její právní předchůdci) žalobci poskytovala náhradu za ztrátu na výdělku podle § 195 zák. práce. Rozhodnutím České správy sociálního zabezpečení v Praze ze dne 2. 3. 1999 byl žalobci odňat částečný invalidní důchod a s odvoláním na toto rozhodnutí žalovaná zastavila výplatu náhrad podle § 195 zák. práce s tím, že se jeho zdravotní stav stabilizoval a že došlo k přerušení příčinné souvislosti mezi pracovním úrazem a vznikem škody v podobě ztráty na výdělku. Žalobce je přesvědčen, že jeho zdravotní stav je i nadále nepříznivý následkem utrpěného pracovního úrazu, i když „nedosahuje potřebné procentní výše pro přiznání částečné invalidity“; proto mu nadále náleží náhrada za ztrátu na výdělku po skončení pracovní neschopnosti podle § 195 zák. práce. Ta činí za dobu od 1. 4. 1999 do 31. 5. 2001 celkem 149 434 Kč.

O k r e s n í s o u d v Ostravě rozsudkem ze dne 3. 10. 2002 uložil žalované zaplatit žalobci 133 010

Kč s 12% úrokem z prodlení z částky 23 427 Kč od 16. 10. 1999 do zaplacení, s 11% úrokem z prodlení z částky 8362 Kč od 16. 10. 1999 do zaplacení, s 10% úrokem z prodlení z částky 80 941 Kč od 16. 2. 2001 do zaplacení a s 8% úrokem z prodlení z částky 20 280 Kč od 16. 6. 2001 do zaplacení, zamítl žalobu, aby žalovaná byla povinna zaplatit žalobci dalších 16 424 Kč s příslušenstvím, zastavil řízení „co do zaplacení příslušenství v rozsahu mezi příslušenstvím ve výši 12 % z částky 149 434 Kč ode dne 15. 5. 1999 do zaplacení a mezi příslušenstvím v rozsahu 12% úroku z prodlení z částky 31 789 Kč od 16. 10. 1999 do zaplacení, 10% úroku z prodlení z částky 90 695 Kč od 16. 2. 2001 do zaplacení a 8% úroku z prodlení z částky 26 950 Kč od 16. 6. 2001 do zaplacení“ a rozhodl, že žalovaná je povinna zaplatit na náhradě nákladů řízení žalobci 16 477,50 Kč k rukám zástupce žalobce JUDr. P. Z. a České republiky „na účet“ Okresního soudu v Ostravě 4361 Kč, na soudním poplatku České republiky „na účet“ Okresního soudu v Ostravě 5324 Kč, a že České republiky se vůči žalobci právo na náhradu nákladů řízení nepřiznává. Po provedeném dokazování dospěl k závěru, že žalobce utrpěl u právního předchůdce žalované (PS, n. p., závod v O.), kde pracoval jako malíř – natěrač, při pádu ze žebříku dne 3. 5. 1982 pracovní úraz (zlomeninu pravé patní kosti), že žalovaná (její právní předchůdce) za utrpěný pracovní úraz žalobce odpovídala a tuto svou odpovědnost uznala, že i poté, co byl žalobci odebrán i částečný invalidní důchod z důvodu změny právních předpisů důchodového zabezpečení, nedošlo ke změně poměrů na straně žalobce podle § 202 odst. 1 zák. práce, a že žalovaná je nadále povinna i po 31. 3. 1999 poskytovat žalobci náhradu za ztrátu na výdělku po skončení pracovní neschopnosti, kterou za žalované období vypočetl částkou 133 010 Kč. K námitce žalované o nedostatku „věcné pasivní legitimace“ dovodil, že žalovaná v projednávané věci za náhradu škody vzniklou žalobci odpovídá. Vycházel přitom z toho, že postupně došlo k přechodu práv a povinností z pracovněprávního vztahu mezi žalobcem a národním podnikem PS se sídlem v O., na PS, oborový podnik, a na VHJ PS v O., koncern. Po rozdělení koncernu na jednotlivé státní podniky byl ke dni 1. 7. 1989 začleněn veškerý majetek užívaný koncernovým podnikem PS v O. a generálním ředitelstvím VHJ PS v O., koncern, do státního podniku PS v O. Majetek byl převeden se všemi pracovníky (zaměstnanci), právy a závazky, včetně práv a povinností z pracovněprávních vztahů. Po zrušení státního podniku PS v O. rozdělením na jednotlivé státní podniky ke dni 31. 3. 1990 došlo k přechodu práv a povinností z pracovněprávního vztahu žalobce na S. v O., s. p., do něhož byl začleněn veškerý majetek užívaný závodem 08 S., v němž byl v té době žalobce v pracovním poměru. Rozhodnutím ministra průmyslu ČR ze dne 28. 4. 1992 č. 249/1992 byla část majetku státního podniku S. v O. převedena na Fond národního majetku ČR, který tento majetek vložil jako jediný zakladatel dne 28. 4. 1992 do akciové společnosti S. v O. (která od 12. 9. 1997 nese název O. T., a. s.); to vše na základě privatizačního projektu č. 2736 schváleného rozhodnutím ministra pro správu národního majetku a jeho privatizaci ze dne 13. 4. 1992, č. j. 20/517/92. Protože ke dni privatizace pracovní poměr žalobce k žalované trval, došlo v souladu s ustanovením § 17 zákona č. 92/1991 Sb. k přechodu práv a povinností z dosavadního zaměstnavatele žalobce S. v O., s. p., na žalovanou.

K odvolání žalované K r a j s k ý s o u d v Ostravě rozsudkem ze dne 20. 5. 2003 rozsudek soudu prvního stupně, vyjma odstavců II. a III. (jimiž bylo řízení z části zastaveno a žaloba z části zamítnuta a které nebyly odvoláním napadeny), potvrdil a rozhodl, že žalovaná je povinna zaplatit žalobci na nákladech odvolacího řízení 8350 Kč k rukám advokáta JUDr. P. Z. Stejně jako soud prvního stupně dospěl k závěru, že i po odnětí částečného invalidního důchodu žalobci se na jeho zdravotním stavu nic nezměnilo a že samotná okolnost, že mu byl částečný invalidní důchod odebrán z důvodu změny právní úpravy, nepředstavuje změnu poměrů ve smyslu § 202 odst. 1 zák. práce, protože nemá svůj původ v poměrech samotného žalobce. Nesouhlasil s názorem žalované, že by okolnost, že žalobce poté, co utrpěl u právního předchůdce žalované pracovní úraz (za který zaměstnavatel odpovídal), a poté, co nejprve pro následky pracovního úrazu ukončil pracovní poměr a nepracoval vůbec a následně po přechodnou dobu pracoval u jiného zaměstnavatele, znamenala, že, ačkoliv v době privatizace pracoval u stejného zaměstnavatele (jeho právního nástupce) jako v době utrpění úrazu, nepřešla na nástupnickou organizaci podle § 17 zákona č. 92/1991 Sb. také odpovědnost za náhradu

škody z pracovního úrazu utrpěného v původním pracovním poměru. Dovožoval přitom, že není rozhodné, zda je obsah právě trvajících pracovního vztahu tvořen povinnostmi zaměstnance a zaměstnavatele odvíjejícími se pouze z tohoto jediného právě trvajících pracovního poměru, anebo zda obsah pracovního vztahu, tj. vzájemná práva a povinnosti zaměstnance a zaměstnavatele, zahrnují i práva a povinnosti z jiného pracovního poměru mezi stejnými subjekty, který již v minulosti zanikl a poté byl znovu navázán. Záměrem zákona č. 92/1991 Sb. bylo, aby práva a povinnosti podniku z pracovněprávních vztahů zaměstnanců, kteří v tomto podniku v okamžiku privatizace pracují, na nabyvatele přešla, přičemž nevyklučoval, že část těchto práv a povinností v existujícím pracovním vztahu pochází z předcházejících, již zaniklého pracovního vztahu mezi stejnými jeho účastníky. Zákon č. 92/1991 Sb. sledoval pouze ten cíl, aby na nabyvatele privatizovaných podniků či jejich organizačních složek nepřecházela práva a povinnosti z pracovních vztahů již neexistujících, dávno zaniklých.

V dovolání, jehož přípustnost dovozuje z ustanovení § 237 odst. 1 písm. c) o. s. ř., žalovaná namítá, že je třeba rozlišovat mezi právy a povinnostmi z „aktivního pracovního poměru“ oproti právům a povinnostem založeným rovněž pracovněprávními předpisy, jež však trvají i po skončení samotného pracovního poměru. Protože práva a povinnosti z „aktivního pracovního poměru“ jsou vázána striktně toliko na dobu trvání samotného pracovního poměru, ale existují také práva a povinnosti, jež trvají i po skončení samotného pracovního poměru („typicky právě např. právo na náhradu škody v podobě ztráty na výdělku po skončení pracovní povinnosti“), je názoru, že v rámci privatizace státního podniku mohou na nástupnickou organizaci přejít pouze práva a povinnosti z „aktivního pracovního poměru“, vztahující se k zaměstnancům, kteří ve státním podniku ke dni privatizace jsou aktivně zaměstnáni, nikoliv veškerá práva a povinnosti z pracovněprávních vztahů, byť i k aktuálním zaměstnancům podniku. Jedná se výlučně o přechod práv a povinností z existujících pracovních poměrů, tedy toliko o „aktivní pracovní poměry“. Jestliže tedy žalovaná v roce 1992 převzala žalobce, jako zaměstnance privatizované části podniku, přešla na ni toliko práva a povinnosti z tohoto „aktivního pracovního poměru“. Za otázku zásadního právního významu považuje, „zda při privatizaci státního podniku přecházejí dle ustanovení § 17 zák. č. 92/1991 Sb., o podmínkách převodu majetku státu na jiné osoby, na nástupnický subjekt práva a povinnosti podniku z pracovněprávních vztahů k zaměstnancům podniku, kteří ke dni privatizace státního podniku jsou sice zaměstnáni u tohoto podniku, nicméně tato práva a povinnosti vznikla těmto zaměstnancům na základě dřívějšího pracovního poměru k privatizovanému subjektu, který již v minulosti zanikl.“ Navrhla, aby dovolací soud rozsudek odvolacího soudu i rozsudek Okresního soudu v Ostravě ze dne 3. 10. 2002 zrušil a věc vrátil tomuto soudu k dalšímu řízení. Žalobce navrhl, aby dovolání bylo zamítnuto, neboť je přesvědčen, že z ustanovení § 17 zák. č. 92/1991 Sb. vyplývá, že na nabyvatele přecházejí všechna práva a povinnosti z pracovněprávního vztahu zaměstnance k zaměstnavateli, a není přitom rozhodné, zda je obsah právě trvajících pracovního poměru tvořen právy a povinnostmi odvíjejícími se pouze z tohoto, právě trvajících pracovního poměru, anebo zda obsah pracovního vztahu zahrnuje i práva a povinnosti z jiného pracovního vztahu mezi stejnými subjekty, který již v minulosti zanikl a poté byl znovu navázán.

Nejvyšší soud jako soud dovolací (§ 10a o. s. ř.) po zjištění, že dovolání proti pravomocnému rozsudku odvolacího soudu bylo podáno ve lhůtě uvedené v ustanovení § 240 odst. 1 o. s. ř., se nejprve zabýval otázkou přípustnosti dovolání.

Dovoláním lze napadnout pravomocná rozhodnutí odvolacího soudu, pokud to zákon připouští (§ 236 odst. 1 o. s. ř.).

Podmínky přípustnosti dovolání proti rozsudku odvolacího soudu jsou obsaženy v ustanovení § 237 o. s. ř. Dovolání je přípustné proti rozsudku odvolacího soudu, jímž bylo změněno rozhodnutí soudu prvního stupně ve věci samé (§ 237 odst. 1 písm. a/ o. s. ř.) nebo jímž bylo potvrzeno rozhodnutí soudu prvního stupně, kterým soud prvního stupně rozhodl ve věci samé jinak než v dřívějším

rozsudku (usnesení) proto, že byl vázán právním názorem odvolacího soudu, který dřívější rozhodnutí zrušil (§ 237 odst. 1 písm. b/ o. s. ř.), anebo jímž bylo potvrzeno rozhodnutí soudu prvního stupně, jestliže dovolání není přípustné podle ustanovení § 237 odst. 1 písm. b) o. s. ř. a dovolací soud dospěje k závěru, že napadené rozhodnutí má ve věci samé po právní stránce zásadní význam (§ 237 odst. 1 písm. c/ o. s. ř.); to neplatí ve věcech, v nichž dovoláním dotčeným výrokem bylo rozhodnuto o peněžitém plnění nepřevyšujícím 20 000 Kč a v obchodních věcech 50 000 Kč, přičemž se nepřihlíží k příslušenství pohledávky (§ 237 odst. 2 písm. a/ o. s. ř.), a ve věcech upravených zákonem o rodině, ledaže jde o rozsudek o omezení nebo zbavení rodičovské zodpovědnosti nebo pozastavení jejího výkonu, o určení (popření) rodičovství nebo o nezrušitelné osvojení (§ 237 odst. 2 písm. b/ o. s. ř.).

Žalovaná dovoláním napadá rozsudek odvolacího soudu, jímž byl potvrzen rozsudek soudu prvního stupně ve věci samé. Podle ustanovení § 237 odst. 1 písm. b) o. s. ř. dovolání není přípustné, a to již proto, že ve věci nebylo soudem prvního stupně vydáno rozhodnutí ve věci samé, které by bylo odvolacím soudem zrušeno. Dovolání žalované proti rozsudku odvolacího soudu tedy může být přípustné jen při splnění předpokladů uvedených v ustanovení § 237 odst. 1 písm. c) o. s. ř.

Rozhodnutí odvolacího soudu má po právní stránce zásadní význam ve smyslu ustanovení § 237 odst. 1 písm. c) o. s. ř. zejména tehdy, řeší-li právní otázku, která v rozhodování odvolacího soudu dosud nebyla vyřešena nebo která je odvolacími soudy nebo dovolacím soudem rozhodována rozdílně, nebo řeší-li právní otázku v rozporu s hmotným právem (§ 237 odst. 3 o. s. ř.). Dovolací soud je při přezkoumání rozhodnutí odvolacího soudu zásadně vázán uplatněnými dovolacími důvody (srov. § 242 odst. 3 o. s. ř.); vyplývá z toho mimo jiné, že při zkoumání, zda napadené rozhodnutí odvolacího soudu má ve smyslu ustanovení § 237 odst. 3 o. s. ř. ve věci samé po právní stránce zásadní právní význam, může posuzovat jen takové právní otázky, které dovolatel v dovolání označil.

Přípustnost dovolání podle ustanovení § 237 odst. 1 písm. c) o. s. ř. není založena již tím, že dovolatel tvrdí, že napadené rozhodnutí odvolacího soudu má ve věci samé po právní stránce zásadní význam. Přípustnost dovolání nastává tehdy, jestliže dovolací soud za použití hledisek, příkladmo uvedených v ustanovení § 237 odst. 3 o. s. ř., dospěje k závěru, že napadené rozhodnutí odvolacího soudu ve věci samé po právní stránce zásadní význam skutečně má.

V projednávané věci odvolací soud řešil právní otázku, jaký vliv na přechod práv a povinností podle ustanovení § 17 zákona č. 92/1991 Sb., o podmínkách převodu majetku státu na jiné osoby, má skutečnost, že se jedná o nárok zaměstnance, který je sice ke dni privatizace v pracovním poměru k privatizovanému podniku, avšak nárok samotný vyplývá z pracovního poměru, který zaměstnanec k privatizovanému podniku (jeho právnímu předchůdci) již dříve ukončil, a teprve později navázal nový, dosud trvající pracovní poměr. Uvedená právní otázka dosud nebyla dovolacím soudem vyřešena. Vzhledem k tomu, že její posouzení bylo pro rozhodnutí projednávané věci významné (určující), představuje napadený rozsudek odvolacího soudu rozhodnutí, které má ve věci samé po právní stránce zásadní význam. Dovolací soud proto dospěl k závěru, že dovolání proti rozsudku odvolacího soudu je přípustné podle ustanovení § 237 odst. 1 písm. c) o. s. ř.

Po přezkoumání rozsudku odvolacího soudu ve smyslu ustanovení § 242 o. s. ř., které provedl bez jednání (§ 243a odst. 1, věta první, o. s. ř.), Nejvyšší soud dospěl k závěru, že dovolání není opodstatněné, a proto je zamítl.

Z o d ů v o d n ě n í :

Z hlediska skutkového stavu bylo soudy zjištěno (správnost skutkových zjištění přezkumu dovolacího soudu nepodléhá - srov. § 241a odst. 2 a § 242 odst. 3 o. s. ř.), že žalobce, který pracoval u právního předchůdce žalované jako malíř - natěrač, utrpěl dne 3. 5. 1982 pracovní úraz, při kterém došlo ke

zlomenině patní kosti pravé nohy. V důsledku utrpeného pracovního úrazu byl žalobce nejprve v invalidním důchodu, později v částečném invalidním důchodu a rozhodnutím České správy sociálního zabezpečení v Praze ze dne 2. 3. 1999 mu byl i částečný invalidní důchod odňat. Žalovaná vyplácela žalobci náhradu za ztrátu na výděлку po skončení pracovní neschopnosti podle ustanovení § 195 zák. práce do března 1999. Rozhodnutím ministra průmyslu a obchodu ze dne 28. 4. 1992 č. 249/1992 byla část majetku státního podniku S. v O. (jehož zaměstnancem byl v té době i žalobce, a jenž byl právním nástupcem původního zaměstnavatele žalobce, u kterého žalobce utrpěl úraz dne 3. 5. 1982) převedena na Fond národního majetku ČR, který tento majetek vložil jako jediný zakladatel dne 28. 4. 1992 do akciové společnosti S. v O. (původní název žalované); to vše na základě privatizačního projektu č. 2736 schváleného rozhodnutím Ministerstva pro správu národního majetku a jeho privatizaci ČR ze dne 13. 4. 1992, č. j. 20/517/92.

Z ustanovení § 190 a 195 zák. práce vyplývá, že za škodu vzniklou zaměstnanci ztrátou na výděлку po skončení pracovní neschopnosti nebo při uznání invalidity nebo částečné invalidity odpovídá ten zaměstnavatel, u něhož byl zaměstnanec v době úrazu v pracovním poměru, došlo-li ke vzniku škody při plnění pracovních úkolů nebo v přímé souvislosti s ním v důsledku poškození na zdraví nebo smrti úrazem (pracovní úraz).

Odpovědnost za škodu v důsledku pracovního úrazu stihá tedy toho zaměstnavatele, u něhož byl zaměstnanec v pracovním poměru v době, kdy k pracovnímu úrazu došlo, bez ohledu na to, kdy v důsledku takového pracovního úrazu zaměstnanci škoda vznikla; tímto zaměstnavatelem byl při pracovním úrazu žalobce dne 3. 5. 1982 národní podnik PS v O.

Pracovněprávní vztahy vznikají mezi zaměstnanci a zaměstnavateli (§ 1 odst. 1 zák. práce). Pokud zákoník práce nebo jiný právní předpis nestanoví jinak, vznikají pracovněprávní vztahy nejdříve od uzavření pracovní smlouvy, dohody o provedení práce nebo dohody o pracovní činnosti a, zakládá-li se pracovní poměr zaměstnance volbou nebo jmenováním, nejdříve od jeho zvolení nebo jmenování (§ 1 odst. 2 zák. práce).

Individuální pracovněprávní vztahy vznikají v souvislosti s výkonem nesamostatné (závislé) práce zaměstnance pro zaměstnavatele, tj. práce, kterou fyzická osoba neprovádí vlastním jménem a na vlastní riziko, ale pro zaměstnavatele, podle jeho pokynů a na jeho nebezpečí. Tyto vztahy – jak je zřejmé ze zákoníku práce a z dalších právních předpisů – nevznikají jen mezi zaměstnancem a zaměstnavatelem, ale i mezi zaměstnavatelem a dalšími osobami, například pozůstalými nebo dědici po zemřelém zaměstnanci anebo ručitelem za závazek zaměstnance vůči zaměstnavateli. Pracovněprávní vztahy současně nejsou omezeny jen na dobu trvání pracovního poměru, dohody o provedení práce nebo dohody o pracovní činnosti. Ustanovení § 1 odst. 2 zák. práce určuje zásadně počátek vzniku pracovněprávních vztahů (dobu, kdy nejdříve pracovněprávní vztahy vznikají), žádné ustanovení zákoníku práce nebo jiného právního předpisu však nestanoví dobu, do kdy pracovněprávní vztahy trvají (kdy nejpozději pracovněprávní vztahy končí); pracovněprávními vztahy jsou proto také například nároky zaměstnavatele nebo zaměstnance na náhradu škody podle ustanovení § 172 a násl. zák. práce, i když ke škodě došlo až po skončení pracovního poměru. Je tomu tak zejména proto, že právní důvod (příčina) vzniku tohoto odpovědnostního vztahu je právě v pracovněprávním vztahu mezi zaměstnancem a zaměstnavatelem. Za pracovněprávní naopak nelze považovat takové vztahy, které postrádají časový, místní a zejména věcný (vnitřní účelový) poměr k výkonu nesamostatné (závislé) práce, jako je například nájem služebního bytu zaměstnavatele zaměstnancem, půjčka poskytnutá zaměstnavatelem zaměstnanci apod. (srov. například odůvodnění rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 18. 12. 2001, sp. zn. [21 Cdo 615/2001](#), uveřejněného pod č. 60 ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek, ročník 2002).

Obdobně proto platí, že, jestliže v době trvání pracovního poměru při plnění pracovních úkolů nebo v přímé souvislosti s ním došlo k poškození na zdraví zaměstnance a v důsledku toho mu začala vznikat škoda, okolnost, že mezi zaměstnancem a zaměstnavatelem pracovní poměr skončil, sama o

sobě neznamená, že došlo k přetržení příčinné souvislosti mezi poškozením na zdraví zaměstnance (pracovním úrazem) a vznikající škodou. Podle hledisek ustanovení § 190 a 195 zák. práce je třeba věc posuzovat, dokud jsou naplňovány předpoklady odpovědnostního vztahu (pracovní úraz zaměstnance, vznik škody a příčinná souvislost mezi pracovním úrazem a vznikající škodou); tento odpovědnostní vztah lze zahrnout (a je právní teorií i praxí zahrnován) pod pojem pracovněprávní vztah.

I když zaměstnanec u zaměstnavatele povinného k náhradě škody z pracovního úrazu později (např. po přiznání plného invalidního důchodu) pracovní poměr ukončil, na povinnosti tohoto zaměstnavatele poskytovat náhradu případně vznikající škody to ničeho nemění. Mohou nastat i případy (jako je tomu v projednávané věci), že zaměstnanec u zaměstnavatele odpovědného za odškodnění pracovního úrazu pracovní poměr ukončí a po nějaké době jej znovu naváže. V takovém případě (a v tom lze s dovolatelkou souhlasit) povinnost k náhradě škody z předchozí újmy na zdraví nevyplývá z nově uzavřeného pracovního poměru, nýbrž je následkem původně uzavřeného pracovního poměru a z něj vyplývajícího odpovědnostního vztahu mezi zaměstnancem a zaměstnavatelem.

Je-li sporné, zda došlo k přechodu práv a povinností z pracovněprávních vztahů, závisí vyřešení této otázky na zjištění, zda nastal některý z případů, s nímž zákon takovýto přechod spojuje.

Jak správně uvedl již soud prvního stupně, přechod práv a povinností z pracovněprávních vztahů je zákoníkem práce (ve znění účinném v době privatizace státního podniku S. v O. - dne 28. 4. 1992, tj. před tím, než nabyly účinnosti zákony č. 264/1992 Sb., č. 590/1992 Sb. a č. 37/1993 Sb.) upravován v ustanoveních § 249 až § 251 (ustanovení § 251 zák. práce upravuje uspokojení nároků pracovníků zrušené organizace).

Soudy obou stupňů z provedených důkazů dovodily (tyto závěry dovolatelka nenapadá), že postupně došlo k přechodu práv a povinností z pracovněprávního vztahu mezi žalobcem a národním podnikem PS v O. (a tedy i povinnosti k náhradě škody za pracovní úraz žalobce ze dne 3. 5. 1982), na PS, oborový podnik, a na VHJ PS v O., koncern. Po rozdělení koncernu na jednotlivé státní podniky byl ke dni 1. 7. 1989 začleněn veškerý majetek užívaný koncernovým podnikem PS v O. a generálním ředitelstvím VHJ PS v O., koncern, se všemi pracovníky (zaměstnanci), právy a závazky, včetně práv a povinností z pracovněprávních vztahů, do státního podniku PS v O. Po zrušení státního podniku PS v O. rozdělením na jednotlivé státní podniky ke dni 31. 3. 1990, došlo k přechodu práv a povinností z pracovněprávního vztahu žalobce na S. v O., s. p., do něhož byl začleněn veškerý majetek užívaný závodem 08 S., v němž byl v té době žalobce v pracovním poměru.

Jedním z případů (skutkových podstat) stanovených zákonem, v nichž rovněž dochází k přechodu práv a povinností z pracovněprávních vztahů, je privatizace (převod majetku státu na české nebo zahraniční právnické nebo fyzické osoby) podniku nebo jeho organizační složky, která probíhala podle zákona č. 92/1991 Sb., o podmínkách převodu majetku státu na jiné osoby.

Podle ustanovení § 17 zákona č. 92/1991 Sb., o podmínkách převodu majetku státu na jiné osoby, ve znění zákona č. 92/1992 (tj. ve znění účinném v době privatizace státního podniku S. v O.) - dále též jen „zákon“, práva a povinnosti podniku z pracovněprávních vztahů k zaměstnancům pracujícím v podniku nebo v jeho organizační složce, jichž se privatizace týká, přecházejí na nabyvatele.

Převod majetku podle zákona č. 92/1991 Sb. se prováděl podle schváleného privatizačního projektu podniku nebo podle schváleného privatizačního projektu účasti státu na podnikání (srov. § 5 tohoto zákona); předmětem privatizace byl mimo jiné majetek podniku, kterým pro účely tohoto zákona je souhrn věcí a finančních prostředků, ke kterým má podnik (podnikem se tu rozumí státní podnik, státní peněžní ústav nebo jiné státní organizace) právo hospodaření nebo které jsou v jeho

vlastnictví, jakož i souhrn práv, jiných majetkových hodnot a závazků podniku (srov. § 1 odst. 1 a § 2 zákona). Privatizovaný podnik (jeho část) představuje jako organizovaný útvar nejen určitý soubor věcí, práv a jiných majetkových hodnot, které slouží k plnění jeho úkolů. Součástí tohoto souboru (jeho části) je i osobní prvek (zaměstnanci v něm působící). V zájmu zachování této jednoty hmotných, osobních i nehmotných složek podnikání, jež jsou ve svém souhrnu předpokladem ekonomické funkčnosti podniku, zákon č. 92/1991 Sb. (obdobně jako ustanovení § 250 zák. práce) stanovil, že na nabyvatele přecházela rovněž práva a povinnosti z pracovněprávních vztahů k zaměstnancům pracujícím v podniku nebo v jeho organizační složce, jichž se privatizace týká (srov. § 17, větu první, zákona).

Z uvedeného je zřejmé, že k přechodu práv a povinností z pracovněprávních vztahů k těm zaměstnancům, jejichž pracovněprávní vztah k privatizovanému podniku před uzavřením smlouvy o prodeji podniku (organizační složky privatizovaného podniku) skončil a kteří v něm již ke dni účinnosti smlouvy o prodeji privatizovaného podniku (jeho organizační složky) nepracovali, podle § 17 zákona nedocházelo.

S názorem dovolatelky, že na ni v rámci privatizace státního podniku S. v O. (který byl v té době nositelem povinnosti k náhradě škody za pracovní úraz žalobce ze dne 3. 5. 1982) přešla výlučně práva a povinnosti z existujících „aktivních pracovních poměrů“, a nikoliv práva a povinnosti z pracovních poměrů již dříve ukončených, avšak k těm zaměstnancům, kteří jsou opět v pracovním poměru ke dni privatizace státního podniku, však souhlasit nelze.

Přechod práv a povinností z pracovněprávních vztahů na nabyvatele privatizovaného majetku podniku (jeho části) je – jak uvedeno výše – odůvodněn tím, aby zůstala v zájmu ekonomického využití podniku (jeho části) zachována jednotu hmotných, osobních a nehmotných složek podnikání. V rámci přechodu práv a povinností z pracovněprávních vztahů však přecházejí na nabyvatele (přejímajícího zaměstnavatele) práva a povinnosti nejen vůči těm zaměstnancům, jejichž pracovněprávní vztah v době přechodu vůči privatizovanému podniku (dosavadnímu zaměstnavateli) trval, popřípadě kteří v té době byli činní v privatizované organizační složce podniku (převáděné části zaměstnavatele). Uvedený přechod práv a povinností nastává také u zaměstnanců privatizovaného podniku (dosavadního zaměstnavatele) a u zaměstnanců, kteří působili v privatizované organizační složce podniku (převáděné části zaměstnavatele), kteří v době převodu vedli u soudu s privatizovaným podnikem (dosavadním zaměstnavatelem) spor o určení neplatnosti rozvázání pracovního poměru. V důsledku toho, že platnost rozvázání pracovního poměru, k němuž došlo před účinností převodu, byla zpochybněna, není tu a ani nemůže být jistota, zda pracovní poměr následkem výpovědi, okamžitého zrušení, zrušení ve zkušební době nebo dohody skutečně skončil, nebo zda dále (bude-li rozvázání pracovního poměru určeno jako neplatné a trvá-li zaměstnanec na tom, aby jej zaměstnavatel dále zaměstnával) pokračuje. Protože v okamžiku rozhodném pro přechod práv a povinností z pracovněprávního vztahu k takovému zaměstnanci nelze považovat pracovní poměr za skončený a protože pracovní poměr (bude-li rozvázání pracovního poměru určeno jako neplatné) může nadále trvat, přecházejí na přejímajícího zaměstnavatele (nabyvatele) práva a povinnosti z pracovněprávních vztahů též k těm zaměstnancům, u nichž byl před účinností převodu rozvázán pracovní poměr, avšak platnost rozvázání pracovního poměru se stala předmětem sporu, který nebyl v době účinnosti převodu pravomocně rozhodnut (srov. též obdobné věci se týkající rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 18. 9. 1997, sp. zn. 2 Cdon 1495/96, uveřejněný pod č. 82 v časopise Soudní judikatura, ročník 1997).

Okolnost, zda zaměstnavatel je povinen poskytovat svému zaměstnanci náhradu škody, se váže na pracovní poměr, který byl již dříve ukončen (a poté byl znovu jiný pracovní poměr mezi týmiž subjekty navázán), anebo zda povinnost k náhradě škody vyplývá z právě existujícího pracovního poměru, však na přechod práv a povinností z pracovněprávních vztahů podle § 17 zákona vliv nemá.

Ustanovení § 17 zákona č. 92/1991 Sb., o podmínkách převodu majetku státu na jiné osoby, stanoví podmínky, za nichž práva a povinnosti privatizovaného podniku ve vztahu k zaměstnanci přecházejí na nabyvatele. První z nich je skutečnost, že práva a povinnosti, jež mají přejít, vyplývají z pracovněprávních vztahů mezi zaměstnancem privatizovaného podniku a takovým podnikem, další podmínkou je okolnost, že takový zaměstnanec v privatizovaném podniku nebo jeho organizační složce ke dni privatizace pracuje, a takovou podmínkou je rovněž skutečnost, že se privatizace týká buď celého podniku, nebo právě té organizační složky, ve které zaměstnanec pracuje. Z žádného ustanovení zákona č. 92/1991 Sb., ani z jeho § 17, nevyplývá, že by zde existovala další podmínka, spočívající v tom, že by práva a povinnosti, jež mají na nabyvatele přejít, musely vyplývat pouze z pracovního poměru právě existujícího. Jak správně uvádí v odůvodnění napadeného rozsudku odvolací soud, při posuzování přechodu práv a povinností podle ustanovení § 17 zákona je nerozhodné, zda je obsah pracovněprávních vztahů mezi zaměstnancem privatizovaného podniku a takovým podnikem tvořen právy a povinnostmi zaměstnance a zaměstnavatele odvíjejícími se pouze z tohoto, právě trvajícího pracovního poměru, nebo zda obsah pracovních vztahů, tj. vzájemná práva a povinnosti zaměstnance a zaměstnavatele, zahrnuje i práva a povinnosti vyplývající také z jiného pracovního poměru mezi stejnými subjekty, který již v minulosti zanikl a poté byl znovu navázán.

Nejvyšší soud proto dospěl k závěru, že podle ustanovení § 17 zákona č. 92/1991 Sb., o podmínkách převodu majetku státu na jiné osoby, přecházejí na nabyvatele práva a povinnosti podniku z pracovněprávních vztahů k zaměstnancům pracujícím v podniku nebo v jeho organizační složce, jichž se privatizace týká, i když vyplývají z dřívějšího pracovního poměru mezi nimi.

V projednávané věci žalobce dne 3. 5. 1982, v době trvání jeho pracovního poměru u právního předchůdce žalované (PS, národní podnik, v O.), utrpěl pracovní úraz, v důsledku kterého mu začala vznikat škoda. Právní předchůdci žalované (i sama žalovaná) žalobci náhradu za ztrátu na výdělku, vznikající v důsledku úrazu ze dne 3. 5. 1982, podle ustanovení § 195 zák. práce také až do roku 1999 vypláceli. Žalobce v důsledku utrpěného pracovního úrazu a přiznání plného invalidního důchodu ukončil u právní předchůdkyně žalované pracovní poměr, do kterého opět nastoupil u jiného právního předchůdce žalované (PS v O., oborový podnik) dne 1. 9. 1986 poté, co mu byl přiznán částečný invalidní důchod. Dnem 28. 4. 1992 došlo k privatizaci státního podniku S. v O. a ke vzniku akciové společnosti S. v O. Protože ke dni 28. 4. 1992 byl žalobce v pracovním poměru u státního podniku S. v O. a protože právě tento subjekt byl nejen jeho zaměstnavatelem, ale měl k němu i povinnost vyplývající z pracovněprávního vztahu (i když vyplývajícího z již dříve ukončeného pracovního poměru), přešla na nabyvatele privatizovaného majetku (žalovanou) nejen práva a povinnosti z pracovního poměru existujícího ke dni 28. 4. 1992, ale i práva a povinnosti vyplývající z předchozího pracovního poměru mezi žalobcem a právním předchůdcem žalované.

Z uvedeného vyplývá, že rozsudek odvolacího soudu je z hlediska uplatněných dovolacích důvodů správný. Protože nebylo zjištěno (a ani dovolatelkou tvrzeno), že by rozsudek odvolacího soudu byl postižen vadou uvedenou v ustanovení § 229 odst. 1, § 229 odst. 2 písm. a) a b) a § 229 odst. 3 o. s. ř. nebo jinou vadou, která mohla mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci, Nejvyšší soud dovolání žalované podle ustanovení § 243b odst. 2, části věty před středníkem, o. s. ř. zamítl.

V dovolacím řízení vznikly žalobci v souvislosti se zastoupením advokátem náklady, které spočívají v odměně za zastupování ve výši 12 230 Kč (srov. § 3 odst. 1 bod 5, § 10 odst. 3, § 16 odst. 2 a § 18 odst. 1 vyhlášky č. 484/2000 Sb. ve znění vyhlášky č. 49/2001 Sb.) a v paušální částce náhrad výdajů za jeden úkon právní služby ve výši 75 Kč (srov. § 13 odst. 3 vyhlášky č. 177/1996 Sb. ve znění vyhlášek č. 235/1997 Sb., č. 484/2000 Sb. a č. 68/2003 Sb.), celkem 12 305 Kč. Protože dovolání žalované bylo zamítnuto, soud jí ve smyslu ustanovení § 243b odst. 5, věty první, § 224 odst. 1 a § 142 odst. 1 o. s. ř. uložil, aby tyto náklady žalobci nahradila; ve smyslu ustanovení § 149 odst. 1 o. s. ř. je žalovaná povinna náhradu nákladů řízení zaplatit k rukám advokáta, který žalobce v tomto řízení zastupoval.